

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 566

van **MANUELA VAN WERDE**

datum: 18 juli 2023

aan **MATTHIAS DIEPENDAELE**

VLAAMS MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING, WONEN EN ONROEREND ERFGOED

Kerken - Herbestemming

We hebben in deze commissie vaak gediscussieerd over het hergebruik van parochiekerken. Inmiddels weten we dat dit dossier veel uitdagingen bevat, met name vanwege het unieke karakter, en dus de erfgoedwaarde, van elke kerk. Er werd een herbestemmingsprofiel opgesteld om een objectieve inschatting te kunnen maken van de erfgoedwaarde van de parochiekerken die Vlaanderen rijk is. In het licht daarvan, enkele vragen.

1. Welke conclusies kan men trekken uit deze eerste oefening over het opmaken van een herbestemmingsprofiel voor de Vlaamse parochiekerken? Zijn er algemene vaststellingen te doen? Zijn er unieke dossiers die er uitspringen?
2. Kan men spreken van een bepaalde generieke benadering die toepasbaar is op het merendeel van de kerken? Kan dat leiden tot een meer generieke vervolgaanpak, goede praktijken enzovoort? Zijn daar met andere woorden beleidsmatige lessen uit te trekken?
3. Zijn er gelijkenissen dan wel verschillen vast te stellen naargelang de eigendomsstructuur van de betrokken kerken?
4. Zijn er gelijkenissen dan wel verschillen vast te stellen naargelang een kerk al dan niet (volledig of gedeeltelijk) beschermd is?
5. Hoe gaan we nu verder aan de slag met die profielen? Op welke manier worden ze gecommuniceerd en bekend gemaakt?
6. In welke mate wordt in deze oefening rekening gehouden met de mogelijkheden tot hergebruik, zijnde herbestemming, structurele nevenbestemming en het klaarmaken van een kerk voor meervoudig gebruik? Worden ter zake analyses of aanbevelingen gemaakt?
7. Kan de minister mij meer duidelijkheid geven wat betreft een plan van aanpak met de lijst van kerken met bijzondere erfgoedwaarde (die mogelijk moeilijker te herbestemmen zijn)? Welke criteria werden gehanteerd om een onderscheid te maken tussen kerken met bijzondere erfgoedwaarde en kerken met weinig of geen bijzondere erfgoedwaarde?
8. Werd er al een evaluatie uitgevoerd inzake burgerparticipatie bij herbestemmingstrajecten?



**Vlaams
Parlement**

ANTWOORD

op vraag nr. 566 van 18 juli 2023

van **MANUELA VAN WERDE**

1. Het eerste deel van het onderzoek naar de opmaak van een herbestemmingsprofiel leverde volgende conclusies en algemene vaststellingen op:
 - Vermits het profiel alle mogelijke toekomstpistes moet onderzoeken en niet enkel de optie herbestemming, spreken we liever over het 'bestemmingsprofiel'.
 - Het bestemmingsprofiel van een parochiekerk bestaat uit drie grote delen: een inschatting van de erfgoedwaarde, een inschatting van de bouwfysische toestand en een inschatting van de aanpassingsmogelijkheden.
 - Het bestemmingsprofiel van een parochiekerk biedt dus informatie over de ruimtelijke kenmerken van het kerkgebouw. Om lokaal een kerkenbeleidsplan op te maken moet dit profiel afgewogen worden tegen andere bepalende aspecten zoals de eigendomsstructuur, de betekenis voor de pastorale en lokale gemeenschap en de financiële situatie.
 - Het invullen van de gegevens om tot een bestemmingsprofiel te komen, vergt lokale en diverse kennis.
 - Het samen lokaal invullen met een goede begeleiding leidt tot een beter begrip van de eigenheid van de kerk en een correctere inschatting van de ruimtelijke mogelijkheden voor de toekomst van de kerk.
 - Het opstellen van een bestemmingsprofiel is een nuttige stap om beslissingen te kunnen nemen over de toekomst van een parochiekerk. Het wordt geen noodzakelijke actie of verplicht onderdeel van de opmaak van een kerkenbeleidsplan.

Er zijn in deze fase van het onderzoek nog geen unieke dossiers die eruit springen.

2. De conclusies en vaststellingen leiden tot de opmaak van een invulbaar sjabloon en een draaiboek om dit onder deskundige begeleiding in te vullen met een lokaal samengestelde groep betrokkenen. Dit sjabloon is toepasbaar op alle kerken.

Het opmaken van een bestemmingsprofiel wordt dus een onderdeel van de voorbereiding van een kerkenbeleidsplan. Het lokale bestuur en het kerkbestuur kunnen beslissen voor welke kerken zij het nuttig achten een bestemmingsprofiel op te maken.

Het is te vroeg om hier beleidsmatige lessen uit te trekken.

3. Neen.
4. De inschatting van de erfgoedwaarde beïnvloedt de ruimtelijke aanpassingsmogelijkheden. Dit wordt met het bestemmingsprofiel zichtbaar gemaakt. De erfgoedwaarde van beschermde en vastgestelde kerken zijn gekend. Daarnaast zijn er nog 142 kerkgebouwen waarbij dit niet het geval is.
5. Het tweede deel van het onderzoek start in september en omvat onder meer een aantal testen op het terrein en het opmaken van een draaiboek.

Dit gebeurt in nauwe samenwerking met het Platform Toekomst Parochiekerken, zodat dit optimaal kan gekoppeld worden aan de andere aspecten die beslissend zijn voor

de toekomst van een bepaalde kerk. Het sjabloon en draaiboek zullen beschikbaar zijn op hun website en de lokale actoren kunnen met vragen voor begeleiding bij de opmaak van het profiel bij hen terecht. Het Platform zorgt voor beperkte generieke tools en externe begeleiding waar nodig.

6. Het bestemmingsprofiel omvat 25 vragen over de ruimtelijke mogelijkheden van de kerk in kwestie. Het antwoord op deze vragen genereert een profiel waaraan elke optie van behoud eredienst tot een nieuwe functie kan getoetst worden. Het handboek zal aanbevelingen doen over de meest aangewezen toekomstpistes naargelang het profiel van de kerk.
7. Zowel de erfgoedwaarde als de ruimtelijke mogelijkheden behandelen exterieur, interieur en omgeving van de kerk. Alle drie aspecten zijn bepalend voor het bestemmingsprofiel van de kerk. Een hoge erfgoedwaarde zorgt mogelijk voor andere antwoorden op de vragen over de ruimtelijke mogelijkheden maar dit zal sterk afhangen van kerk tot kerk.
8. Neen.